

HIPOTEKARNA BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBAR 2014. GODINE**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 2
Bilans uspjeha	3
Bilans stanja	4
Izveštaj o promjenama na kapitalu	5
Izveštaj o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 – 65



Building a better
working world

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Serdara Jola Piletića
PC Palada (II sprat) lokal 2A
81000 Podgorica, Crna Gora

Tel: +382 20 238 477
Fax: +382 20 238 476
ey.com

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA HIPOTEKARNE BANKE A.D. PODGORICA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Hipotekarne banke A.D. Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2014. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeći procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2014. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2013. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je 5. maja 2014. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Podgorica, 27. april 2015. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner




Danijela Dimovski
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine

	Napomena	(U hiljadama EUR)	
		2014	2013
Prihodi od kamata i slični prihodi	5a	14,383	13,292
Rashodi od kamata i slični rashodi	5b	(5,318)	(4,632)
NETO PRIHODI OD KAMATA		9,065	8,660
Prihodi od dividendi		52	59
Troškovi obezvrjeđenja	6a	(1,574)	(1,041)
Troškovi rezervisanja	6b	379	(206)
Prihodi od naknada i provizija	7a	7,173	5,251
Rashodi naknada i provizija	7b	(2,707)	(1,581)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		4,466	3,670
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti		197	59
Neto dobiti od kursnih razlika		412	379
Troškovi zaposlenih	8	(4,358)	(4,137)
Opšti i administrativni troškovi	9	(5,142)	(4,295)
Troškovi amortizacije	10	(783)	(723)
Ostali rashodi	11	(329)	(126)
Ostali prihodi	12	344	313
OPERATIVNI PROFIT		2,729	2,612
Porez na dobit	13	(275)	(245)
NETO PROFIT		2,454	2,367

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:



Esad Zaimović
Glavni Izvršni direktor

Aleksandar Mitrović
Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

BILANS STANJA na dan 31. decembra 2014. godine

		(U hiljadama EUR)	
	Napomena	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	14	67,725	26,684
Kredit i potraživanja od banaka	15	46,203	51,692
Kredit i potraživanja od klijenata	16	145,977	122,734
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	17a	26,560	7,720
- koje se drže do dospelosti	17b	1,666	10,842
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala		8	8
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	2,032	1,810
Nematerijalna sredstva	19	939	885
Odložena poreska sredstva	13	24	18
Ostala finansijska potraživanja	20	601	509
Ostala poslovna potraživanja	21	937	1,175
		292,672	224,077
UKUPNA SREDSTVA			
OBAVEZE			
Depoziti banaka		597	434
Depoziti klijenata	22	215,318	163,207
Pozajmljena sredstva od banaka		-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	23	29,674	25,476
Rezerve	24	711	1,080
Tekuće poreske obaveze		253	252
Odložene poreske obaveze	13	29	1
Ostale obaveze	25	4,520	4,765
Subordinisani dug	26	9,939	-
		261,041	195,215
UKUPNE OBAVEZE			
KAPITAL			
Akcijski kapital	27	16,006	16,006
Emisiona premija		7,444	7,444
Neraspoređena dobit		-	1,311
Dobit tekuće godine		2,454	2,367
Ostale rezerve		5,727	1,734
		31,631	28,862
UKUPAN KAPITAL			
		292,672	224,077
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE			
VANBILANSNA EVIDENCIJA	29	537,148	501,522

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

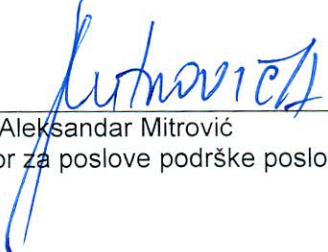
Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:





 Esad Zaimović
 Glavni Izvršni direktor



 Aleksandar Mitrović
 Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine

(U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Neraspoređena dobit/ (Akumulirani gubitak)	Dobit tekuće godine	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 1. januara 2013. godine	16,006	7,444	(306)	1,617	1,701	26,462
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	33	33
Prenos dobitka	-	-	1,617	(1,617)	-	-
Dobit tekućeg godine	-	-	-	2,367	-	2,367
Stanje 31. decembra 2013. godine	16,006	7,444	1,311	2,367	1,734	28,862
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	315	315
Prenos akumuliranog dobitka	-	-	(1,311)	(2,367)	3,678	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	2,454	-	2,454
Stanje 31. decembra 2014. godine	16,006	7,444	-	2,454	5,727	31,631

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:



Esad Zaimović
Glavni izvršni direktor

Aleksandar Mitrović

Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju



ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine

	(U hiljadama EUR)	
	2014	2013
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	14,295	12,751
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(4,621)	(3,943)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	7,173	5,251
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(2,707)	(1,581)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(11,367)	(9,048)
Povećanje kredita i ostale aktive	(23,214)	(3,975)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	51,722	44,252
Plaćeni porezi	(664)	(570)
Ostali odlivi (Napomena 30)	(20,076)	(6,840)
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	10,541	36,297
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina i opreme	(931)	(847)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(263)	(593)
Državni zapisi	9,212	(2,955)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	-	100
Neto priliv/ (odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	8,018	(4,295)
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje pozajmljenih sredstava	14,175	1,064
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	14,175	1,064
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	412	379
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	33,146	33,445
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	78,961	45,516
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (Napomena 30)	112,107	78,961


Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:

 Esad Zaimović
 Glavni Izvršni direktor



 Aleksandar Mitrović
 Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Hipotekarna banka AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) je od 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo i registrovana je u Centralnom registru Privrednog suda pod registracionim brojem 4-0004632. Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 3 (Rješenje broj 02/3-1/2-01). Od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-75/1-2002 od 18. decembra 2002. godine, Banka je dobila odobrenje za rad.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun. Pored bankarskih poslova iz prethodnog stava, Banka može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza,
- kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.),
- izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata,
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet,
- finansijski lizing,
- poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti,
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
 - a) stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
 - b) finansijskim derivatima,
- depo poslovi,
- izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja,
- iznajmljivanje sefova,
- poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke, u skladu sa Statutom.
- Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Odbor direktora Banke ima dva stalna tijela i to: Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje kreditnim rizikom. Članove Odbora direktora Banke bira Skupština akcionara Banke. Odbor direktora Banke ima 7 (sedam) članova, od kojih većina nijesu zaposleni u Banci.

Ukupan akcijski kapital na dan 31. decembra 2014. godine iznosi EUR 16,006 hiljada (Napomena 27).

Sjedište Banke je u Podgorici, u ul. Josipa Broza Tita br. 67. Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ima 182 zaposlena radnika (31. decembra 2013. godine: 170 zaposlenih radnika).

U sastavu Banke je 10 filijala i 8 ekspozitura.

Dana 25. avgusta 2014. godine Centralna banka Crne Gore izdala je Rešenje Banci o odobrenju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju. Dana 9. septembra 2014. godine Agencija za nadzor osiguranja izdala je Rješenje kojim se daje saglasnost Banci za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa računovodstvenom regulativom koja se primjenjuje na finansijsko izvještavanje banaka u Crnoj Gori.

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/05, 80/08 i 32/11) odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS”) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002) i u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore relevantnom za finansijsko izvještavanje banaka.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Finansijski izvještaji prikazani su u formatu propisanom u Odluci o kontnom okviru za banke, mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije koji je usvojen od strane Centralne Banke Crne Gore 23. oktobra 2012. godine. Shodno tome, sve banke i mikrokreditne finansijske institucije su u obavezi da sastavljaju finansijske izvještaje u skladu sa navedenom Odlukom od 1. januara 2013. godine. Pored toga, Odlukom Savjeta Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 15/12, 18/13) utvrđen je sadržaj finansijskih izvještaja banaka, kao i rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja Centralnoj banci Crne Gore.

Zbog potencijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Banke, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu tretirati kao finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je Euro (EUR).

U skladu sa preporukom regulatora, Banka je u 2014. godini reklasifikovala pozajmljena sredstva od EIB i EBRD sa pozicije Pozajmljena sredstva od banaka na poziciju Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata u bilansu stanja na dan 31. decembra 2014. godine kao i u uporednom bilansu stanja na dan 31. decembra 2013. godine.

Takođe, Banka je u uporednom bilansu uspjeha za 2013. godinu reklasifikovala prihode od kamata od dužničkih hartija od vrijednosti sa pozicije Neto dobiti/gubici od investicionih hartija od vrijednosti na poziciju Prihodi od kamata.

2.2. Kontinuitet poslovanja

Rukovodstvo Banke nije svjesno bilo koje materijalne neizvjesnosti koja može uzrokovati sumnju mogućnosti kontinuiteta poslovanja Banke. Finansijski izvještaji su pripremljeni na osnovu kontinuiteta poslovanja.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.3. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Procjene i prosuđivanja se donose na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna, gdje rezultati daju dobru osnovu za procjenu knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive koje se ne mogu jasno sagledati iz drugih izvora. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Obezvrjeđenje vrijednosti finansijskih sredstava

Banka vrši pregled kreditnog portfolia kako bi procijenila ispravku vrijednosti najmanje jednom kvartalno. Prilikom određivanja da li je potrebno proknjižiti gubitak po osnovu ispravke vrijednosti u bilansu uspjeha, Banka vrši procjenu da li postoji bilo koji indikator postojanja mjerljivog smanjenja u procijenjenim budućim novčanim tokovima koji proizilaze iz kreditnog portfolia, prije nego što smanjenje može biti identifikovano kod pojedinačnog kredita u portfoliju. Ovaj dokaz može uključiti bilo koje indikatore postojanja neželjene promjene u platežnom statusu zajmoprimca, kao i lokalne ekonomske uslove koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza. Rukovodstvo koristi procjene bazirane na istorijskim gubicima za sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima obezvrjeđenja koji su slični onima u portfoliju prilikom planiranja svojih budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i tajminga budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih iskustava.

- Obezvrjeđenje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Banka na izvještajni datum procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti.

Ukoliko postoji dokaz o obezvrjeđenju dužničkih finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, kumulativni gubitak, vrjednovan kao razlika između amortizovane vrijednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha, se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha, dok se porast fer vrijednosti nakon obezvrjeđenja evidentira kroz bilans uspjeha. Kada naknadni događaj dovede do smanjenja iznosa ispravke vrijednosti dužničkog finansijskog sredstva namijenjenog prodaji, prethodno priznati gubitak od obezvrjeđenja se ukida kroz bilans uspjeha.

U slučaju učešća u kapitalu raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i "značajan" ili "prolongiran" pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti. U tom slučaju, kumulativni gubitak se utvrđuje kao razlika između nabavne vrijednosti i trenutne fer vrijednosti i isti se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha. Kada naknadni događaj dovede do smanjenja iznosa ispravke vrijednosti učešća u kapitalu, ispravka vrijednosti se ukida i priznaje direktno kroz kapital.

- Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrjednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.3. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

- Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna. Aktuarski obračun uključuje stvaranje pretpostavki o diskontnim stopama, budućem rastu zarada i promjenama u broju zaposlenih. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

- Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada postrojenja i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

- Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene, od strane pravnih zastupnika Banke, vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve finansijske instrumente koji se vode po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja) ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi od naknada i provizija na ostale bankarske usluge (platni promet, kastodi usluge, poslovi sa karticama) se uglavnom evidentiraju prema načelu nastanka poslovne promjene u periodu kada su usluge izvršene. Naknade za neiskorišćene kreditne linije se razgraničavaju (zajedno sa povezanim direktnim troškovima) i priznaju kao korekcija efektivne kamatne stope za kredit.

3.2. Troškovi operativnog lizinga

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se na teret bilansa uspjeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika. Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. List CG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, br. 40/08, br. 86/09, br. 73/10, br. 40/11, br. 14/12 i br. 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda) i Odlukom o novom kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 55/12).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijska sredstva

3.5.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha; krediti i potraživanja; finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

- (a) Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Ova kategorija ima dvije podkategorije: finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi trgovanja ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ukoliko postoji dokaz o postojanju obrasca po kojem ono ostvaruje profit u kratkom roku ili pak po odluci rukovodstva.

Derivati se uvijek klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

- (b) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Krediti i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

- (c) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona nederivatna finansijska sredstva koja nijesu klasifikovana ni u jednu od preostale tri kategorije finansijskih sredstava, odnosno nisu finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca, finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ili zajmovi. Ulaganja raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeno vrijeme, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala. Pomenuti finansijski instrumenti obuhvataju ulaganja u kapital i dužničke hartije od vrijednosti.

- (d) Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca

Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca su finansijski instrumenti sa fiksnim ili utvrdivim rokom plaćanja za koje Banka kod nabavljanja nedvosmisleno iskazuje namjeru i sposobnost da će ih posjedovati do njihovog dospijeca.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijska sredstva (nastavak)

3.5.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti. Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala na računu Rezerve kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo odnosno obezvrijeđeno, kada se kumulativni dobiti ili gubici prethodno iskazani u kapitalu priznaju u bilansu uspjeha.

Kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Oni se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnjanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrijeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se vrjednuje po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici priznaju se direktno na kapitalu, kao revalorizacione rezerve. Ukoliko je investicija ustupljena, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na kapitalu, priznaje se u bilansu uspjeha. Kamata koja je zarađena u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju prikazana je kao kamatni prihod korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Dividende koje su zarađene u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju, priznate su u bilansu uspjeha onda kada je pravo na plaćanje uspostavljeno. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takve investicije priznati su u bilansu uspjeha i prestaju da se priznaju u revalorizacionim rezervama.

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća su nederivatna finansijska sredstva kotirana na aktivnom tržištu sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokovima dospjeća, koje Banka namjerava i ima mogućnosti da drži do dospjeća. Nakon inicijalnog vrjednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospjeća vrjednuju se naknadno po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovani trošak izračunava se uzimanjem u obzir sve diskonte i premije pri akviziciji i naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Amortizacija je uključena u kamatni prihod. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takvih investicija priznati su u bilansu uspjeha.

3.5.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknjižene na osnovu svopa duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

Ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U izvještaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac, sredstva kod Centralne banke Crne Gore uključujući i obaveznu rezervu i sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje nenaplativih potraživanja

Obračun obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke)

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), Banka vrjednuje stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke u skladu sa MRS 39.

Rezervisanja za gubitke se prema internoj politici izdvajaju za kredite, kreditne kartice, dozvoljena prekoračenja po tekućim računima, proteste po garancijama, provizije po računima fizičkih lica, odnosno za bilansnu aktivu Banke koja je izložena kreditnom riziku i vanbilansnu izloženost Banke, koja potencijalno može biti izložena kreditnom riziku.

Banka vrši pregled potraživanja i drugih plasmana u cilju procjene ispravke vrijednosti na kvartalnom nivou. Kod utvrđivanja da li postoje gubici po osnovu obezvrjeđenja potraživanja i drugih plasmana, Banka procjenjuje da li postoje informacije i dokazi koje ukazuju na postojanje mjerljivog smanjenja procijenjenih budućih tokova gotovine na grupnom nivou, prije nego što je takve gubitke moguće identifikovati na nivou pojedinačnog potraživanja, odnosno plasmana. Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu potraživanja i plasmana uključuju: neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, kao i tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza. Procjene rukovodstva o obezvrjeđenju potraživanja i drugih plasmana putem procjene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima sa sličnim rizikom i sličnim uzrocima obezvrjeđenja. Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provjere u cilju svođenja na minimum razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka.

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja potraživanja kao pojedinačnu i grupnu procjenu.

Pojedinačno procjenjivanje

Banka procjenjuje ispravku vrijednosti za svaki pojedinačno značajan plasman i tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrijednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do nekih novih informacija koje prema procjeni bitno mijenjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrijednost kolaterala i izvjesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se vanredna procjena obezvrjeđenja plasmana.

Materijalno značajnim potraživanjem smatra se ukupna bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća ili jednaka od EUR 30,000.

Pojedinačno se procjenjuju svi klijenti koji zadovoljavaju sledeća tri kriterijuma:

1. ukupna bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća ili jednaka od EUR 30,000
2. kašnjenja veća od 90 dana
3. dospjelo potraživanje je veće od EUR 20 za fizička lica odnosno EUR 200 za pravna lica.

Pojedinačna ispravka vrijednosti potraživanja jednaka je pozitivnoj razlici između knjigovodstvene vrijednosti i njene nadoknadive vrijednosti, dobijene diskontovanjem procijenjenih budućih novčanih tokova primjenom ugovorene efektivne kamatne stope. Procijenjeni novčani tokovi mogu se odnositi na gotovinske tokove iz redovnog poslovanja klijenta, ukoliko postoje, ali i na gotovinske tokove koji se očekuju da će nastati iz realizacije hipoteke u periodu od 5 godina, uz primjenu haircut-a na vrijednost kolaterala.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje nenaplativih potraživanja (nastavak)

Grupno procjenjivanje

Ispravke vrijednosti se procjenjuju za plasmane koji nijesu pojedinačno značajni i za pojedinačno materijalno značajne plasmane kod kojih ne postoji objektivan dokaz o pojedinačnom obezvrjeđenju.

Grupna procjena se vrši po grupama koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije, bazirane na danima kašnjenja i to na kvartalnom nivou. Izračunavanje grupnih procenata obezvrjeđenja se vrši na osnovu statističkih modela migracija kategorija rizičnosti u status neizmirivanja obaveza po vrstama klijenata ili proizvoda. Dobijeni procenti migracija koriguju se za izvršenu naplatu potraživanja

Grupna procjena se dijeli u četiri kategorije: za pravna lica i za fizička lica u tri kategorije (gotovinski, potrošački i stambeni krediti). Na grupnoj osnovi kreditni plasmani se klasifikuju u određene interne klase rizika za partiju, prema broju dana docnje.

Potraživanje kao osnova za obračun rezervisanja za gubitke po kreditnim proizvodima se umanjuje za iznos depozita i garancija u korist banke izdatih od strane prvoklasne banke ili države kao i iznos hipoteka hair-cutovanih sa najmanje 30% i diskontovanih sa efektivnom kamatnom stopom za taj plasman i periodom diskontovanja od 5 godina.

Obezvrjeđenje kredita umanjuje vrijednost kredita i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

Iznosi očekivanih priliva po kreditu procjenjuju se na osnovu dokaza o planiranim prihodima dužnika, a u slučaju da su nedovoljni primjenjuje se procjena novčanog toka iz realizacije kolaterala. Procjena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika, utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih prihoda dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, Banka pribavlja i instrumente obezbjeđenja (kolaterale), kojima se obezbjeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. U zavisnosti od procjene mogućnosti izmirenja ugovorenih obaveza, definiše se stepen pokrića plasmana, kako bi se u slučaju neizvršavanja obaveza dužnika, aktiviranjem kolaterala realno mogla naplatiti potraživanja. Količina i tip potrebnog kolaterala zavisi od procjene kreditnog rizika.

Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u korist Banke. Banka prati tržišnu vrijednost kolaterala i u slučaju potrebe može zahtijevati dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom.

Reprogramirani krediti

Gdje je moguće, Banka nastoji reprogramirati kredite umjesto da preuzme kolateral. To može uključivati produženje otplate i sporazum o novim uslovima kreditiranja. Nakon što su uslovi reprogramirani, kredit se više ne smatra dospjelim. Uprava kontinuirano analizira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi, i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita. Nakon što je kredit reprogramiran, tretira se kao loš plasman u narednih šest mjeseci.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje nenaplativih potraživanja (nastavak)*****Obračun rezervacija za potencijalne gubitke***

Banka je dužna da bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu kao i da izračuna rezervacije za potencijalne gubitke, u skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13). U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti za obračun rezervacije za potencijalne gubitke:

<u>Kategorija rizika</u>	<u>Na dan 31. decembra 2014. godine</u>	
	<u>% rezervisanja</u>	<u>Dani Kašnjenja</u>
A	-	<30
B1	2	31 - 60
B2	7	61 - 90
C1	20	91 - 150
C2	40	151 - 270
D	70	271 - 365
E	100	>365

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke obračunatog u skladu sa internom metodologijom Banke primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 39.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbačenu stavu od sopstvenih sredstava banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva****Nekretnine, postrojenja i oprema**

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknadiv iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknadiv iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrijeđeno.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi remonta i generalnih popravki poslovnih prostora priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti poslovnih prostora odnosno opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Gubici ili dobici nastali pri otuđenju ili rashodovanju poslovnih prostora i opreme utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i sadašnje vrijednosti po kojoj se poslovni prostor odnosno oprema vodi, i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha u periodu u kom je nastalo otuđenje ili rashodovanje.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora i opreme a primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i oprema u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Primjenjene stope su sljedeće:

Glavne grupe	Stope amortizacije (%)
Građevinski objekti	2.00
Motorna vozila	15.00
Namještaj i ostala oprema	15.00 – 20.00
Kompjuterska oprema	33.33
Sitan inventar	50

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera i licenci. Nematerijalna ulaganja koja su nabavljena kapitalizuju se u visini nabavne vrijednosti na dan transakcije. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za akumuliranu amortizaciju i eventualno umanjenje vrijednosti usljed obezvrjeđenja.

Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softverom i koji će generisati ekonomsku korist u periodu dužem od jedne godine, evidentiraju se kao nematerijalna ulaganja. Troškovi održavanja i razvoj kompjuterskih softvera se evidentiraju kao trošak u trenutku njihovog nastanka.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nematerijalnih ulaganja u periodu od 5 godina, s ciljem da se nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Kapital Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcionarski kapital, emisiona premija, rezerve Banke i nepokriveni akumulirani gubitak i dobitak.

Akcionarski kapital Banke obrazuje se iz uloženi sredstava osnivača i akcionara Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Zakonom o hartijama od vrijednosti definisano je da su hartije od vrijednosti dematerijalizovane i postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralne Depozitarne Agencije. Izvod iz registra Centralne Depozitarne Agencije je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

3.10. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini šest prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu koji prethodi isplati otpremnine.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlaštenog aktuara koji vrši obračun budućih obaveza, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih zarada i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka.

3.11. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja cijenu koja bi bila dobijena za transakciju prodaje sredstva ili plaćanja za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum vrjednovanja. Utvrđivanje fer vrijednosti bazirano je na pretpostavci da se transakcija održala na primarnom tržištu sredstva ili obaveze ili, u odsustvu primarnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za sredstvo ili obavezu.

U slučaju da za sredstvo ili obavezu postoji primarno tržište, fer vrijednost predstavlja cijena na tom tržištu.

Fer vrijednost sredstva ili obaveze se vrjednuje korišćenjem pretpostavki koje bi koristili učesnici na tržištu kada utvrđuju cijenu sredstva ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djelaju u svom najboljem ekonomskom interesu.

Fer vrijednost nefinansijskog sredstva uzima u obzir mogućnost tržišnog učesnika da generiše najveće i najbolje ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva ili prodajom drugom učesniku na tržištu koji bi najviše i najbolje iskoristio sredstvo.

Banka koristi tehnike vrjednovanja koje su odgovarajuće u okolnostima i za koje su dostupni podaci korišćeni za utvrđivanje fer vrijednosti, pri čemu se maksimizira korišćenje relevantnih uočljivih ulaznih podataka i minimizira korišćenje neuočljivih ulaznih podataka. Tehnike vrjednovanja se revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

Sva sredstva i obaveze koja se vrjednuju po fer vrijednosti ili čija se fer vrijednost objelodanjuje u finansijskim izvještajima klasifikovana su u tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Nivo 1 -Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za istovjetna sredstva ili obaveze

Nivo 2 -Korišćenje tehnike vrjednovanja za koje je najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti direktno ili indirektno uočljiv

Nivo 3 -Korišćenje tehnike vrjednovanja za koje najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti nije uočljiv

Za sredstva ili obaveze koje se kontinuirano vrjednuju po fer vrijednosti u finansijskim izvještajima, Banka utvrđuje ponovnom procjenom kategorizacije na svaki izvještajni datum da li su se desili prelazi između nivoa hijerarhije.

3.12. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.13. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, sve razlike između ostvarenog priliva umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.14. Izdate dužničke hartije od vrijednosti

Izdate dužničke hartije od vrijednosti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za transakcione troškove koji se direktno pripisuju njihovom izdavanju. Izdate dužničke hartije od vrijednosti se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti. Kamate, diskonti i premije se priznaju u bilansu uspjeha kao rashodi kamata razgraničeni u toku perioda dospjeća.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Odbora za upravljanje kreditnim rizikom, Komiteta za operativne rizike i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.2. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan izvještaja o finansijskom položaju. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan izvještaja o finansijskom položaju. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuni sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita treba da budu odobreni od strane Odbora za upravljanje kreditnim rizikom.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i brokerska preduzeća, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive obaveze Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlaštenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan izvještaja o finansijskom položaju, Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna.

U svrhe zajedničke procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva koja nijesu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prikazana je u sledećoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2014	2013
Bilansne stavke		
Kredit i potraživanja od banaka	46,203	51,692
Kredit i potraživanja od klijenata	141,686	120,275
Kamatna i druga potraživanja	1,568	1,065
Factoring	2,723	1,394
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	24,089	6,789
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	1,666	10,842
	217,935	192,057
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	44,856	34,372
Činidbene garancije	10,443	5,975
Nepokriveni akreditivi	1,245	827
Nepovučene kreditne linije	12,228	8,265
	68,772	49,439
Ukupna izloženost kreditnom riziku	286,707	241,496

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti;
- polise osiguranja i
- garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani

Kvalitet kredita i potraživanja od klijenata prikazan je u narednim tabelama:

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačna ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijednosti	U hiljadama EUR	
							Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
31.decembar 2014. Godine								
Prekoračenje po tekućim računima	1,044	63	-	1,107	-	(41)	(41)	1,066
Potrošački krediti	24,604	413	96	25,113	(34)	(346)	(380)	24,733
Kreditne kartice	600	20	12	632	-	(19)	(19)	613
Namjenski krediti	254	105	-	359	-	(83)	(83)	276
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	15,382	413	1,869	17,664	(630)	(380)	(1,010)	16,654
Kreditni malim preduzećima	49,680	1,463	15,548	66,691	(3,096)	(279)	(3,375)	63,316
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	26,283	1,192	5,029	32,504	(166)	(149)	(315)	32,189
Kreditni Vladi i opštinama	1,668	7	127	1,802	(1)	(11)	(12)	1,790
Kreditni finansijskim institucijama	1,054	-	-	1,054	-	(5)	(5)	1,049
Kreditni i plasmani dati Bankama	-	-	-	-	-	-	-	-
	120,569	3,676	22,681	146,926	(3,927)	(1,313)	(5,240)	141,686

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačna ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijednosti	U hiljadama EUR	
							Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
31.decembar 2013. Godine								
Prekoračenje po tekućim računima	588	52	-	640	-	(42)	(42)	598
Potrošački krediti	15,554	140	360	16,054	-	(408)	(408)	15,646
Kreditne kartice	653	31	4	688	(2)	(46)	(48)	640
Namjenski krediti	729	131	1	861	-	(152)	(152)	709
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	13,737	246	2,006	15,989	(488)	(502)	(990)	14,999
Kreditni malim preduzećima	46,472	872	8,133	55,477	(1,585)	(732)	(2,317)	53,160
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	30,290	760	2,526	33,576	(26)	(450)	(476)	33,100
Kreditni Vladi i opštinama	806	-	180	986	(4)	(6)	(10)	976
Kreditni finansijskim institucijama	452	2	210	664	(210)	(7)	(217)	447
Kreditni i plasmani dati bankama	-	-	-	-	-	-	-	-
	109,281	2,234	13,420	124,935	(2,315)	(2,345)	(4,660)	120,275

Kreditni i avansi koji nijesu ni dospjeli niti obezvrijeđeni u 2013. godini i 2014. godini su svi svrstani u dobru aktivu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

a) Dospjeli ali pojedinačno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

U hiljadama EUR

	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Ukupno
31. decembar 2014. godine							
Prekoračenje po tekućim računima	24	6	4	4	6	19	63
Potrošački krediti	266	65	-	25	19	38	413
Kreditne kartice	3	4	2	-	4	7	20
Namjenski krediti	2	5	-	6	14	78	105
Ostali krediti fizičkim licima pokriveni hipotekom	236	29	-	9	27	112	413
Kreditni mikro i malim preduzećima	1,178	202	8	29	26	20	1,463
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	1,007	83	102	-	-	-	1,192
Kreditni Vladi i opštinama	7	-	-	-	-	-	7
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-
	2,723	394	116	73	96	274	3,676

U hiljadama EUR

	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Ukupno
31. decembar 2013. godine							
Prekoračenja po tekućim računima	15	4	4	4	8	17	52
Potrošački krediti	58	35	-	21	14	12	140
Kreditne kartice	1	2	2	3	10	13	31
Namjenski krediti	4	8	-	16	33	71	132
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	29	35	-	18	28	136	246
Kreditni mikro i malim preduzećima	379	395	-	45	15	37	871
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	650	110	-	-	-	-	760
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim institucijama	2	-	-	-	-	-	2
	1,138	589	6	107	108	286	2,234

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Depoziti	21,690	17,469
Zaloga	50,084	47,315
Hipoteke i fiducije	303,549	299,706
Polise	404	163
Garancije	9,008	9,008
Ukupno	384,735	373,661

Od toga:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Dospjeli ali individualno neobezvrijeđeni		
Depoziti	21,514	15,801
Zaloga	44,538	45,089
Hipoteke i fiducije	227,054	219,124
Polise	404	163
Garancije	9,008	9,008
Ukupno	302,518	289,185

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Individualno obezvrijeđeni prikazani		
Depoziti	176	1,668
Zaloga	5,546	2,226
Hipoteke i fiducije	76,495	80,582
Garancije	-	-
Ukupno	82,217	84,476

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija se vrijednost za pravna lica definiše za svaki slučaj pojedinačno, što je u nadležnosti donosioca odluke o odobrenju kredita, dok su za fizička lica definisani iznosi u zavisnosti od vrste proizvoda. Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- a. produžila rok otplate za glavnicu ili kamatu,
- b. zamijenila postojeći novim plasmanom,
- c. smanjila kamatnu stopu i
- d. napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka je restrukturirala u toku 2014. godine kredite u iznosu od EUR 11,865 hiljada (2013: EUR 12,081 hiljada).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjenja za ispravku vrijednosti, je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	9	37,044	4,117	5,033	46,203
Kredit i potraživanja od klijenata	143,727	1,516	1	733	145,977
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	14,063	10,026	-	-	24,089
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,666	-	-	-	1,666
31. decembar 2014. godine	159,465	48,586	4,118	5,766	217,935
31. decembar 2013. godine	135,066	51,681	3,740	1,570	192,057

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjenja za ispravku vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

	Finan- sijske djelatnosti i osiguranja	Transport, saobraćaj i tele- komuni- kacije	Usluge pružanja smještaja i ishrane	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	Građe- vinarstvo	Energetika	Vađenje rude i kamena	Administra- cija i pomoćne uslužne djelatnosti	Trgovina nekretnin- ama	Poljo- privreda, šumarstvo i ribarstvo	Proizv- odnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46,194	-	46,203
Kreditni i potraživanja od klijenata	2,018	11,735	7,793	44,120	9,342	1,298	757	1,281	8,817	2,599	4,081	8,746	43,390	145,977
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	13,938	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,151	-	24,089
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	1,666	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,666
31. decembar 2014. godine	17,631	11,735	7,793	44,120	9,342	1,298	757	1,281	8,817	2,599	4,081	65,091	43,390	217,935
31. decembar 2013. godine	29,448	10,568	7,403	42,156	4,116	-	2,867	247	8,794	1,468	3,039	49,259	32,692	192,057

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Preostala ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	<i>U hiljadama EUR</i>			
	<u>Nepovučene kreditne linije</u>	<u>Garancije</u>	<u>Akreditivi</u>	<u>Ukupno</u>
31. decembar 2014. godine				
Do 1 godine	9,799	40,582	1,245	51,626
Od 1 do 5 godina	2,429	14,707	-	17,136
Preko 5 godina	-	10	-	10
	<u>12,228</u>	<u>55,299</u>	<u>1,245</u>	<u>68,772</u>

	<i>U hiljadama EUR</i>			
	<u>Nepovučene kreditne linije</u>	<u>Garancije</u>	<u>Akreditivi</u>	<u>Ukupno</u>
31. decembar 2013. godine				
Do 1 godine	6,662	32,028	261	38,951
Od 1 do 5 godina	1,603	8,319	566	10,488
Preko 5 godina	-	-	-	-
	<u>8,265</u>	<u>40,347</u>	<u>827</u>	<u>49,439</u>

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Devizni rizik se prati na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima, a interno politikom i procedurom za upravljanje tržišnim rizikom.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Devizna sredstva	12,659	252	203	100	13,214
Obaveze u devizama	13,021	251	216	98	13,586
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2014. godine	(362)	1	(13)	2	(372)
- 31. decembra 2013. godine	(313)	(7)	1	5	(314)
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2014. godine	-2%	-	-	-	
- 31. decembra 2013. godine	-2%	-	-	-	
Agregatna otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2014. godine	(372)				
- 31. decembra 2013. godine	(314)				
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2014. godine	-1,86%				
- 31. decembra 2013. godine	-1,57%				

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	2014 Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti kod centralnih banaka	67,725	726	73	(73)
Kredit i potraživanja od banaka	46,203	10,929	1,093	(1,093)
Kredit i potraživanja od klijenata	145,977	1,090	109	(109)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	26,560	394	39	(39)
Ostala finansijska potraživanja	601	1	-	-
Ukupno sredstva	287,066	13,140	1,314	(1,314)
Obaveze				
Depoziti banaka	597	37	4	(4)
Depoziti klijenata	215,318	13,201	1,320	(1,320)
Ukupno obaveze	215,915	13,238	1,324	(1,324)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2014. godine			(10)	10
- 31. decembar 2013. godine			98	(98)

Na dan 31. decembra 2014. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 10 hiljada (31. decembar 2013. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 98 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2014. godine:

SREDSTVA	<i>U hiljadama EUR</i>		
	<u>Kamatonosno</u>	<u>Nekamatonosno</u>	<u>Ukupno</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	1,355	66,370	67,725
Kredit i potraživanja od banaka	2,870	43,333	46,203
Kredit i potraživanja od klijenata	145,944	33	145,977
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	24,089	2,471	26,560
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,666	-	1,666
Ukupna sredstva	175,924	112,207	288,131
OBAVEZE			
Depoziti banaka	-	597	597
Depoziti klijenata	194,798	20,520	215,318
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	29,674	-	29,674
Subordinisani dug	9,939	-	9,939
Ukupno obaveze	234,411	21,117	255,528
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2014. godine	(58,487)	91,090	32,603
- 31. decembar 2013. godine	(21,005)	51,560	30,555

Sljedeća tabele prikazuju godišnje aktivne i pasivne kamatne stope monetarnih finansijskih instrumenata:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Pravna lica:	
- kratkoročni kredit iz sredstava Banke	8-15
- kratkoročni kredit iz drugih izvora	4-11
- dugoročni kredit iz sredstava Banke	8-15
- dugoročni kredit iz drugih izvora	9,5-9,75
- kredit za preduzetnike do 24 mjeseca	9,75-13
- kredit za preduzetnike preko 24 mjeseca	11-12

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2014. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	<u>Kamatna stopa</u>
Stanovništvo:	
- gotovinski krediti	0,88p.m. – 13,99p.a.
- potrošački krediti	0,9p.m – 12,99p.a.
- krediti za adaptaciju i finansiranje do 60 mjeseci	1 p.m.

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica toku 2014. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	<u>Kamatna stopa</u>
Depoziti po viđenju	0,01 - 0,3
Kratkoročni depoziti	0,1 – 4,5
Dugoročni depoziti	1 - 5

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2014. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	<u>Kamatna stopa</u>
Depoziti po viđenju	
Štednja po viđenju u EUR	0,01 -0,2
Oročeni depoziti u EUR:	
- mjesec dana	0,2
- tri mjeseca	1,85 – 2,5
- šest mjeseci	1 – 4,5
- 12 mjeseci	2,5 - 5
- 24 mjeseca	2,5 – 5,25
- 36 mjeseci	3,5 – 5,25
Oročeni depoziti u stranim valutama (USD):	
- tri mjeseca	0,2
- šest mjeseci	0,6
- 12 mjeseci	0,5 – 1,5

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

Osjetljiva aktiva	U hiljadama EUR					
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	1,355	-	-	-	-	1,355
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	2,870	-	-	2,870
Kredit i potraživanja od klijenata	13,457	15,087	14,223	35,353	67,824	145,944
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	23,977	-	(31)	40	103	24,089
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	-	33	300	1,121	212	1,666
Ukupno	38,789	15,120	17,362	36,514	68,139	175,924
% od ukupne kamatonosne aktive	22%	9%	10%	21%	39%	100%
Osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti klijenata	80,096	17,339	18,903	42,463	35,997	194,798
Kamatonosne pozajmice klijenata	1,030	748	1,456	1,594	24,846	29,674
Subordinisani dug	(112)	-	51	-	10,000	9,939
Ukupno	81,014	18,087	20,410	44,057	70,843	234,411
% od ukupne kamatonosnih obaveza	35%	8%	9%	19%	30%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2014. godine	<u>(42,225)</u>	<u>(2,967)</u>	<u>(3,048)</u>	<u>(7,543)</u>	<u>(2,704)</u>	<u>(58,487)</u>
- 31. decembra 2013. godine	<u>2,585</u>	<u>(4,981)</u>	<u>(2,965)</u>	<u>(9,546)</u>	<u>(1,867)</u>	<u>(16,774)</u>
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2014. godine	<u>(42,225)</u>	<u>(45,192)</u>	<u>(48,240)</u>	<u>(55,783)</u>	<u>(58,487)</u>	
- 31. decembra 2013. godine	<u>2,585</u>	<u>(2,396)</u>	<u>(5,361)</u>	<u>(14,907)</u>	<u>(16,774)</u>	

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p, odnosno za potraživanja i obaveze iskazane u stranim valutama u rasponu od +0.3% p.p. do -0.3% p.p.

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
		+0.4 b.p.	-0.4 b.p.
		EUR KS	EUR KS
	+0.3 b.p.	-0.3 b.p.	
2014	FX KS	FX KS	
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	67,725	-	-
- sa fiksnom kamatnom stopom	66,370	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	1,355	5	(5)
Kredit i potraživanja od banaka	46,203	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	145,977	-	-
- sa fiksnom kamatnom stopom	143,945	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	2,032	8	(8)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	26,560	-	-
- sa fiksnom kamatnom stopom	18,177	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	8,383	34	(34)
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,666	-	-
	288,131	47	(47)
Obaveze			
Depoziti banaka	597	-	-
Depoziti klijenata	215,318	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	29,674	-	-
- sa fiksnom kamatnom stopom	24,674	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	5,000	20	(20)
Subordinisani dug	9,939	-	-
	255,528	20	(20)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2014. godine	32,603	(27)	27

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p. odnosno za potraživanja i obaveze u stranoj valuti za 0.3 p.p., dobit Banke bi se smanjila, odnosno povećala, za iznos od EUR 27 hiljada.

Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Mjerenje osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala na promjene kamatnih stopa se radi za svaku od značajnih valuta. Polazi se od pretpostavke o paralelnoj promjeni kamatnih stopa za 200 baznih poena (2 procentna poena).

Uticaj rasta kamatnih stopa za 200 baznih poena na kapital mjeren na dan 31. decembra 2014. godine prikazan je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR

hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju - fiksna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	1,070	50 b.p.	3	5	+/-
Srednjoročno	15,103	100 b.p.	83	151	+/-
Dugoročno	2,003	200 b.p.	22	40	+/-
Ukupno	18,177		108	196	+/-

Uticaj rasta kamatnih stopa za 200 baznih poena na kapital mjeren na dan 31. decembra 2013. godine prikazan je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR

HOV AFS - fiksna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	-	50 b.p.	-	-	+/-
Srednjoročno	2,740	100 b.p.	58	27	+/-
Dugoročno	2,000	200 b.p.	84	40	+/-
Ukupno	4,740		142	67	+/-

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospelju obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi							
depozita kod centralnih banaka	67,725	-	-	-	-	-	67,725
Kredit i potraživanja od Banaka	42,432	-	3,725	46	-	-	46,203
Kredit i potraživanja od klijenata	13,490	15,087	14,223	35,353	52,013	15,811	145,977
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	-	33	300	1,120	213	-	1,666
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	26,448	-	(31)	40	103	-	26,560
Ukupno	150,095	15,120	18,217	36,559	52,329	15,811	288,131
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	597	-	-	-	-	-	597
Depoziti klijenata	100,615	17,339	18,903	42,463	33,309	2,689	215,318
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	1,030	748	1,456	1,594	14,116	10,730	29,674
Subordinisani dug	(112)	-	51	-	-	10,000	9,939
Ukupno	102,130	18,087	20,410	44,057	47,425	23,419	255,528
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2014. godine	47,965	(2,967)	(2,193)	(7,498)	4,904	(7,608)	32,603
- 31. decembra 2013. godine	16,918	747	2,084	(2,547)	12,849	504	30,555
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2014. godine	47,965	44,998	42,805	35,307	40,211	32,603	
- 31. decembra 2013. godine	16,918	17,665	19,749	17,202	30,051	30,555	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2014. Godine	16,65%	(1,03%)	(0,76%)	(2,60%)	1,70%	(2,64%)	
- 31. decembra 2013. godine	8,95%	9,34%	10,44%	9,10%	15,89%	16,16%	

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2014. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijeća sredstava i obaveza od 1 – 3 mjeseca, 3 – 6 mjeseci, od 6 – 12 mjeseci i preko 5 godina. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Kumulativni Gap je ročno usaglašen. Na dan 31. decembra 2014. godine, depoziti po viđenju u gore navedenoj tabeli su prikazani na osnovu očekivanih dospijeća korišćenjem modela baziranom na istorijskim podacima Banke. Banka primjenjuje navedeni pristup upravljanja likvidnošću od 31. decembra 2012. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.2. Ročnost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	<u>Po viđenju</u>	<u>Do 1 mjeseca</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
31. decembar 2014. godine							
Obaveze							
Obaveze prema bankama	597	-	-	-	-	-	597
Obaveze prema klijentima	96,229	4,386	17,339	61,366	33,309	2,689	215,318
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	1,030	748	3,050	14,116	10,730	29,674
Subordinisani dug	-	(112)	-	51	-	10,000	9,939
	96,826	5,304	18,087	64,467	47,425	23,419	255,528

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	<u>Po viđenju</u>	<u>Do 1 mjeseca</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
31. decembar 2013. godine							
Obaveze							
Obaveze prema bankama	434	-	-	-	-	-	434
Obaveze prema klijentima	73,386	5,916	13,358	43,186	25,016	2,345	163,207
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	71	862	2,701	13,958	7,884	25,476
	73,820	5,987	14,220	45,887	38,974	10,229	189,117

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Sledeća tabela prikazuje poređenje knjigovodstvene i fer vrijednosti finansijskih sredstava:

	<i>U hiljadama EUR</i>			
	<u>Knjigovodstvena vrijednost</u>		<u>Fer vrijednost</u>	
	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	46,203	51,692	46,203	51,692
Kredit i potraživanja od klijenata	145,977	122,734	145,977	122,734
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	26,560	7,720	26,560	7,720
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	1,666	10,842	1,666	10,842
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	215,318	163,207	215,318	163,207
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	29,674	25,476	29,674	25,476

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Prilikom procjene pravične vrijednosti finansijskih instrumenata primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

a) Krediti i plasmani bankama

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti budući da su krediti i plasmani bankama kratkoročni.

b) Krediti i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Po mišljenju rukovodstva, knjigovodstvena vrijednost kredita i potraživanja od klijenata odražava fer vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

c) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Pravična vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama.

d) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospijećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za fer vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

e) Hijerarhija fer vrijednosti

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	18,976	3,612	3,972	26,560
Ukupna sredstva	18,976	3,612	3,972	26,560

Tehnike vrjednovanja i pretpostavke korišćene za vrjednovanje finansijskih instrumenata vrjednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i hartija od vrijednosti vrjednovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2014. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrjednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“, br. 60/08, 41/09 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisane obveznice);
- umanjenih za nematerijalna ulaganja, pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke kao i za iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u četiri kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2014. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarним finansijskim izvještajima iznosi 15.25% (31. decembra 2013. godine 13.12%) i veći je od propisanog minimuma.

Banka je dana 1. decembra 2014. godine emitovala 100,000 subordiniranih obveznica pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 100, sa rokom dospjeća od 7 godina, odnosno do 1. decembra 2021. godine. Obveznice nose fiksnu stopu 6% godišnje uz polugodišnji obračun i isplatu kamate. Obveznice su prodate u postupku javne ponude. Komisija za hartije od vrijednosti je dana 28. novembra 2014. godine izdala Rješenje o utvrđivanju uspješnosti emisije obveznica.

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata i slični prihodi

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	46	4
- Centralne banke	1	1
	<u>47</u>	<u>5</u>
Kredit:		
- državnim organizacijama	570	837
- Vladi Crne Gore	31	48
- preduzećima	8,429	8,673
- fizičkim licima	4,110	3,306
	<u>13,140</u>	<u>12,864</u>
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	232	415
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	886	23
	<u>1,118</u>	<u>438</u>
	<u>14,305</u>	<u>13,307</u>
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima, neto	78	(15)
	<u>14,383</u>	<u>13,292</u>

b) Rashodi kamata i slični rashodi

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Depoziti:		
- finansijskih institucija	(282)	(247)
- državnih organizacija	(290)	(220)
- preduzeća	(903)	(797)
- fizičkih lica	(2,824)	(2,456)
	<u>(4,299)</u>	<u>(3,720)</u>
Kredit i ostale pozajmice	(968)	(912)
Subordinisani dug	(51)	-
	<u>(5,318)</u>	<u>(4,632)</u>

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- kredita	1,510	1,044
- naknada	7	3
- ostalo	57	(6)
	<u>1,574</u>	<u>1,041</u>

b) Troškovi rezervisanja

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	(384)	202
- ostalo	5	4
	<u>(379)</u>	<u>206</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (nastavak)

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti sredstava koja nose kreditni rizik i rezervisanja za vanbilansne rizične stavke

<i>U hiljadama EUR</i>	Kreditni (Napomena 16)	Kamate (Napomena 16)	Stečena aktiva (Napomena 21)	Rezerve za operativni rizik i rizik zemlje (Napomena 24)	Ostala potraživanja	Rezervisanja za vanbilansnu evidenciju (Napomena 24)	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2013. godine	3,953	23	352	303	130	654	5,415
Efekti korekcija početnog stanja na osnovu nove regulative CBCG							
Efekti promjene metodologije obračuna ispravki vrijednosti i rezervisanja	(1,493)	(47)	-	-	-	(181)	(1,721)
Preknjižavanje ispravljenih kredita plasiranih komitentima, obračunate kamate i ostale aktive izvan bilansne evidencije u bilansnu evidenciju	1,374	81	-	-	-	-	1,455
Ostalo	92	-	-	-	(12)	(2)	78
Korigovano stanje na dan 1. januar 2013. godine	3,926	57	352	303	118	471	5,227
Neto povećanje/(smanjenje) u toku godine	1,044	15	-	4	16	202	1,281
Ostalo	-	-	(10)	-	-	1	(9)
Prenos na vanbilans	(310)	(6)	-	-	-	-	(316)
Stanje na dan 31. decembar 2013. godine	4,660	66	342	307	134	674	6,183
Neto povećanje/(smanjenje) u toku godine	1,510	-	-	5	64	(384)	1,195
Ostalo	-	(13)	153	-	(58)	-	83
Prenos na vanbilans	(931)	(3)	-	-	-	-	(934)
Stanje na dan 31. decembar 2014. godine	5,239	50	495	312	140	290	6,526

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Naknade po kreditima	981	889
Naknade po vanbilasnim poslovima	687	659
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	1,466	1,187
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	1,039	869
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	2,382	1,283
Ostale naknade i provizije	618	364
	<u>7,173</u>	<u>5,251</u>

b) Rashodi od naknada i provizija

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Naknade Centralnoj banci	(240)	(197)
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	(135)	(115)
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	(865)	(622)
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	(48)	(21)
Naknade za Visa i Master kartice	(1,083)	(476)
Ostale naknade i provizije	(336)	(150)
	<u>(2,707)</u>	<u>(1,581)</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Neto zarade	2,099	2,012
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1,737	1,653
Ostale neto naknade zaposlenima	69	66
Otpremnine	6	17
Naknade članovima Odbora direktora	143	148
Naknade članovima Odbora za razvoj	30	-
Naknade članovima Odbora za kreditni rizik	17	18
Neto trošak prevoza	33	33
Putni troškovi i dnevnice	148	112
Obuka zaposlenih	6	15
Troškovi rezervisanja za otpremnine (Napomena 24)	14	35
Date pomoći zaposlenima	13	-
Ostali troškovi	43	28
	<u>4,358</u>	<u>4,137</u>

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Troškovi zakupa	996	843
Troškovi obezbjeđenja	472	425
Troškovi električne energije i goriva	123	123
Čišćenje	93	69
Održavanje kompjutera i opreme	146	161
Porezi vezani za poslovni prostor	14	13
Troškovi održavanja vozila	39	35
Osiguranje	82	68
Troškovi eksternih kontrola	211	144
Sudski troškovi	-	14
Ostale stručne naknade	20	29
Troškovi advokatskih usluga	26	10
Konsultantske usluge	70	12
Troškovi intelektualnih usluga	103	103
Telefon	106	109
Troškovi komunikacionih mreža	109	102
Poštarina	21	16
Kancelarijski materijal	130	138
Komunalne usluge	17	14
Troškovi reprezentacije	184	140
Reklamiranje i marketing	414	376
Pretplate i donacije	113	89
Razni troškovi - održavanje softvera	235	230
Razni troškovi - iznajmljivanje opreme	329	206
Razni troškovi - usluge procesinga	202	173
Razni troškovi kartično poslovanje	478	331
Ostali troškovi	409	322
	<u>5,142</u>	<u>4,295</u>

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Nekretnine i oprema (Napomena 18)	588	540
Nematerijalnih sredstva (Napomena 19)	195	183
	<u>783</u>	<u>723</u>

11. OSTALI RASHODI

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	45	-
Razne takse	26	-
Gubici od prodaje i otpisa nepokretnosti, postrojenja i opreme	237	105
Vanredni troškovi	20	20
Ostalo	1	1
	<u>329</u>	<u>126</u>

12. OSTALI PRIHODI

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	-	100
Dobici od prodaje stečene aktive	143	18
Ostali prihodi poslovanja	86	71
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	56	69
Ostali prihodi	59	55
	<u>344</u>	<u>313</u>

13. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Tekući poreski rashod	253	252
Odloženi poreski rashod/(prihod)	22	(7)
	<u>275</u>	<u>245</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	2,729	2,612
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	246	235
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	7	17
Ostalo	22	(7)
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	<u>275</u>	<u>245</u>

Poreska stopa korišćena za 2014. godinu i 2013. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

c) Odložena poreska sredstva/obaveze

Odložena poreska sredstva sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu EUR 24 hiljada (31. decembar 2013: EUR 18 hiljada) i odložene poreske obaveze u iznosu EUR 29 hiljada (31. decembar 2013: EUR 1 hiljada) odnose se na oporezive privremene razlike između poreske osnovice po kojoj se poslovni prostor, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Banke, kao i privremene razlike po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

13. POREZ NA DOBIT (nastavak)

c) Odložena poreska sredstva/obaveze (nastavak)

	Odložena poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	Privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	Ukupno
Stanje, 1. januar 2013. godine	(2)	(8)	(10)
Promjena u toku godine	3	(10)	(7)
Stanje, 31. decembar 2013. godine	1	(18)	(17)
Promjena u toku godine	28	(6)	22
Stanje, 31. decembar 2014. godine	29	(24)	5

14. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Gotovina u blagajni:	4,260	4,531
- u EUR	3,534	4,190
- u stranoj valuti	726	341
Žiro račun	43,868	12,315
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	19,353	9,592
Ostalo	244	246
	67,725	26,684

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 35/11, 22/12, 61/12, 57/13 i 52/14), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i
- 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 9.5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog nedjeljnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Banka može koristiti za održavanje dnevne likvidnosti. Banka može do 30% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana i do 13% obavezne rezerve može izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 91 dan. Na 7% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka isplaćuje do osmog u mjesecu za prethodni mjesec naknadu obračunatu po stopi koja je jednaka EONIA (Euro OverNight Index Average) umanjena za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	42,425	51,070
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, rezidenti	9	60
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, nerezidenti	3,769	562
	46,203	51,692

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Dospjeli krediti:		
- opštine (javne organizacije)	8	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5,396	4,041
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	94	88
- fizička lica	1,450	1,301
- ostalo	4	134
Kratkoročni krediti:		
- opštine (javne organizacije)	-	558
- privredna društva u privatnom vlasništvu	33,063	23,935
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1,079	877
- fizička lica	5,002	5,108
- ostalo	1,342	863
Dugoročni krediti:		
- opštine (javne organizacije)	1,794	428
- privredna društva u privatnom vlasništvu	53,992	54,299
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	4,482	5,070
- fizička lica	38,424	27,823
- ostalo	796	410
	146,926	124,935
Kamatna potraživanja:		
- krediti	1,373	1,284
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	62	83
- kamata po lizingu	-	-
- naknade za obradu kreditnog zahteva	(948)	(808)
Factoring	2,736	1,416
Depoziti kod ostalih depozitnih institucija	1,090	561
Pale garancije	42	14
	4,355	2,550
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata, bruto		
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(5,239)	(4,660)
Ispravka vrijednosti kamata	(50)	(66)
Ispravka vrijednosti vremenskih razgraničenja, palih garancija i faktoringa	(15)	(25)
Ispravka vrijednosti	(5,304)	(4,751)
	145,977	122,734

U skladu sa novom regulativom Centralne banke Crne Gore, koja je u primjeni od 1. januara 2013. godine, dio potraživanja po osnovu kredita koji se vodio u vanbilansnoj evidenciji je vraćen u bilans stanja banke, i to EUR 1,374 hiljada po osnovu glavnice i EUR 81 hiljadu po osnovu kamate.

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija kredita i potraživanja od klijenata predstavljena po djelatnostima klijenata je sljedeća:

U hiljadama EUR	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2,598	1,468
Rudarstvo	757	2,867
Prerađivačka industrija	4,087	3,052
Snabdijevanje vodom	1,299	2,385
Građevinarstvo	9,342	4,116
Trgovina	44,062	42,206
Saobraćaj i skladištenje	11,774	8,830
Usluge pružanja smještaja i ishrane	7,854	7,417
Informisanje i komunikacija	2,515	1,786
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2,040	1,109
Trgovina nekretninama	8,817	8,794
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2,617	3,537
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,283	247
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	424	175
Obrazovanje	164	151
Zdravstvo i socijalna zaštita	769	630
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	305	365
Ostale uslužne djelatnosti	790	302
Nerezidenti-pravna lica	1,090	601
Stanovništvo	43,390	32,696
	145,977	122,734

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

a) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Dužničke hartije od vrijednosti	24,089	6,789
Ministarstvo finansija Vlade Crne Gore	14,063	2,992
Finanziaria Internationale Holding SPA	2,048	-
Negentropy SICAV	2,021	-
Podravska banka a.d.	2,003	2,003
Corporation Financière Européenne S.A.	1,969	-
New Millenium Sicav	1,591	1,511
Ferrexpo Finance plc	394	283
Vlasničke hartije od vrijednosti	2,471	931
Credy banka AD, Kragujevac	62	-
Granit Pešćar AD, Ljig	16	10
Mlekara AD, Subotica	103	-
Preduzeće za puteve Požarevac AD, Požarevac	52	-
Telekom Srpske AD, Banja Luka	56	84
Crnogorski Elektroprenosni Sistem AD, Podgorica	153	109
Jugopetrol AD, Kotor	17	16
Kontejnerski terminali i generalni tereti AD, Bar	2	3
Autoremont AD, Kotor	6	6
Atlas Banka AD, Podgorica	2,002	-
Barska Plovidba AD, Bar	2	1
NIS AD, Novi Sad	-	162
Zavarovalnica Triglav D.D., Ljubljana	-	29
Zvezda Helios Hemijska industrija, Gornji Milanovac	-	68
Energoprojekt Holding AD, Beograd	-	273
Goša Montaža AD, Velika Plana	-	97
AIK Banka AD, Niš	-	71
Zetatrans AD, Podgorica	-	2
	26,560	7,720

Državne obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore pretežno dospijevaju u 2015. godini i 2016. godini, i nose kamatne stope 7.875% i 3M EURIBOR+595bps respektivno.

Obveznice Finanziaria Internationale Holding SPA dospijevaju 22. januara 2015. godine, sa kamatnom stopom 5% godišnje i polugodišnjom isplatom kupona.

Obveznice Podravske banke d.d. Koprivnica nominalne vrijednosti EUR 2,000 hiljada kupljene su krajem 2013. godine, sa rokom dospijeća 23. decembar 2021. godine, kamatnom stopom 6.5% i polugodišnjom isplatom kupona.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)

b) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 1,666 hiljada (31. decembra 2013. godine: EUR 10,842 hiljada) odnose se na:

- Državne zapise Vlade Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 300 hiljada, sa rokom dospijeća šest mjeseci od dana kupovine i godišnjom kamatnom stopom 0.70%
- Obveznice Crnogorskog fonda rada nominalne vrijednosti EUR 308 hiljada sa dospijećem do 27. jula 2017. godine i godišnjom kamatnom stopom 7%
- Obveznice Vlade Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 1,000 hiljada sa rokom dospijeća 14. septembar 2015. godine, kuponskom kamatom 7.875% i godišnjom isplatom kupona.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od EUR 10,842 hiljada odnose se na:

- Državne zapise Vlade Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 9,413 hiljada, sa rokom dospijeća šest mjeseci od dana kupovine i godišnjom kamatnom stopom od 2.70% do 3.75%
- Obveznice Crnogorskog fonda rada nominalne vrijednosti EUR 397 hiljada sa dospijećem do 27. jula 2017. godine i godišnjom kamatnom stopom od 7%
- Obveznice Vlade Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 1,000 hiljada sa rokom dospijeća 14. septembar 2015. godine, kuponskom kamatom 7.875% i godišnjom isplatom kupona.

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2014. godinu i 2013. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Kompjuterska oprema</u>	<u>Ostala oprema</u>	<u>Investicije u toku</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2013. godine	197	1,063	2,517	4	3,781
Povećanja	-	30	305	530	865
Prijenosi	-	18	365	(383)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(43)	(70)	-	(113)
Prodaja	-	-	(188)	-	(188)
Stanje, 31. decembar 2013. Godine	197	1,068	2,929	151	4,345
Povećanja	-	81	81	723	885
Prijenosi	-	116	742	(859)	(1)
Otuđenja i rashodovanja	-	(36)	(61)	-	(97)
Smanjenja	-	-	(120)	-	(120)
Stanje, 31. decembar 2014. Godine	197	1,229	3,571	15	5,012
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2013. godine	48	908	1,236	-	2,192
Amortizacija (Napomena 10)	4	104	432	-	540
Otuđenja i rashodovanja	-	(43)	(66)	-	(109)
Prodaja	-	-	(88)	-	(88)
Stanje, 31. decembra 2013.	52	969	1,514	-	2,535
Amortizacija (Napomena 10)	4	107	477	-	588
Otuđenja i rashodovanja	-	(36)	(56)	-	(92)
Smanjenja	-	-	(51)	-	(51)
Stanje, 31. decembar 2014. Godine	56	1,040	1,884	-	2,980
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2014. godine	141	189	1,687	15	2,032
- 31. decembra 2013. godine	145	99	1,415	151	1,810

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka ima investicije u toku za osnovna sredstva u iznosu od EUR 15 hiljada. Investicije u toku se najvećim dijelom odnose na novi bankomat iznosu od EUR 7.

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2014. godine i 2013. godine:

	Nematerijalna ulaganja	Licence	Softver	Nematerijalna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2013. godine	596	226	733	151	1,706
Povećanja	-	28	98	330	456
Prijenosi	-	380	65	(445)	-
Otuđenja i rashodovanja	(70)	-	(13)	-	(83)
Stanje, 31. decembar 2013. godine	526	634	883	36	2,079
Povećanja	-	81	62	106	249
Prijenosi	-	9	62	(71)	-
Stanje, 31. decembar 2014. godine	526	724	1,007	71	2,328
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2013. godine	426	158	509	-	1,093
Amortizacija (napomena 10)	58	43	82	-	183
Otuđenja i rashodovanja	(70)	-	(12)	-	(82)
Stanje, 31. decembra 2013.	414	201	579	-	1,194
Amortizacija (napomena 10)	53	26	116	-	195
Stanje, 31. decembar 2014. godine	467	227	695	-	1,389
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2014. godine	59	497	312	71	939
- 31. decembra 2013. godine	112	433	304	36	885

Povećanja na nematerijalnim sredstvima tokom 2014. godine odnose se najvećim delom na aktivaciju trajnih licenci za VISU i MASTER koje se ne amortizuju, u iznosu EUR 368 hiljada, kao i na implementaciju novih aplikacija, u okviru aplikativnog softvera Dabar, u iznosu EUR 77 hiljada.

Banka u skladu sa IAS 38 ne amortizuje licence sa neograničenim vijekom trajanja. Korisni vijek trajanja se preispituje na kraju svakog izvještajnog perioda.

Investicije u toku za nematerijalna ulaganja iznose EUR 71 hiljada. Ove investicije se najvećim dijelom odnose na softverske projekte vezane za kartično i bankomatsko poslovanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Potraživanja iz kastodi poslova	18	13
Avansi	6	-
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	189	184
Potraživanja od državnih fondova	79	61
Potraživanja od kupaca	30	15
Potraživanja po kartičnom poslovanju	37	30
Potraživanja od zaposlenih	34	23
Ostala finansijska potraživanja	213	192
<i>Ispravka vrijednosti ostale aktive</i>	(5)	(9)
	601	509

21. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	518	566
Ostala poslovna potraživanja i sredstva	278	202
Unaprijed plaćeni troškovi	646	749
<i>Ispravka vrijednosti ostale aktive</i>	(505)	(342)
	937	1,175

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 518 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembra 2013: EUR 566 hiljada) se odnosi na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita, a koja su u vlasništvu banke u periodu dužem od 12 mjeseci. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti stečenog sredstva.

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG” br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12 i 13/13), propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 40% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke. Ulaganjima u nepokretnosti ne smatra se sticanje nepokretnosti u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja banke, ukoliko od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od četiri godine.

Unaprijed plaćeni troškovi na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 646 hiljada (2013: EUR 749 hiljada) se uglavnom odnose na troškove poslovnih zakupa nove poslovnice u iznosu od EUR 268 hiljada (2013: EUR 320 hiljada).

Ispravka vrijednosti ostale aktive najvećim delom odnosi se na stečenu aktivu u iznosu EUR 495 hiljada.

22. DEPOZITI KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Depoziti po viđenju:		
- finansijske institucije	577	672
- privredna društva u privatnom vlasništvu	37,900	35,110
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	3,273	2,867
- opštine (javne organizacije)	3,094	2,246
- fondovi	947	194
- fizička lica	34,271	19,622
- neprofitne organizacije	2,020	1,752
- ostali	12,853	8,936
	94,935	71,399
Sredstva na escrow računu	1,454	266
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	3,876	2,287
- privredna društva u privatnom vlasništvu	14,178	9,464
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	6,083	1,390
- opštine (javne organizacije)	4,598	4,377
- fondovi	600	500
- fizička lica	38,187	19,945
- neprofitne organizacije	129	73
- ostali	1,168	1,314
	68,819	39,350
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	1,673	3,640
- privredna društva u privatnom vlasništvu	9,810	6,457
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	876	709
- opštine (javne organizacije)	40	40
- fondovi	-	-
- fizička lica	30,818	35,673
- neprofitne organizacije	498	495
- ostali	3,890	3,196
	47,605	50,210
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Razgraničena kamata	2,505	1,982
	215,318	163,207

Depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 0.5% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 7.5% godišnje u zavisnosti od paketa štednje koji se izabere i iznosa koji se oročava (do EUR 30 hiljada i preko EUR 30 hiljada). Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute, uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 3% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti privrednih društava u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 7.25 % na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava (do EUR 100 hiljada i preko EUR 100 hiljada). Na kratkoročne i dugoročne oročene depozite u drugim valutama kamatne stope se kreću u rasponu od 0.5% do 1.3%.

Na depozite po viđenju javnih i drugih organizacija se obračunava kamata u rasponu od 0% do 0.5% na godišnjem nivou.

23. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

U hiljadama EUR

	Period/ godina	Godišnja kamatna stopa	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Evropska investiciona banka	12	4.032%	1,851	2,076
Evropska investiciona banka	12	3.923%	1,035	1,162
Evropska investiciona banka	12	3.604%	3,130	3,487
Evropska investiciona banka	12	3.168%	1,657	1,836
Evropska investiciona banka	12	3.019%	1,638	1,817
Evropska investiciona banka	12	3.841%	2,708	2,972
Evropska investiciona banka	12	3.181%	788	863
Evropska investiciona banka	12	2.398%	1,916	2,000
		4.75%+6M		
Evropska banka za obnovu i razvoj	5	Euribor	5,000	4,000
The European Fund for Southeast Europe („EFSE”) Montenegro B.V.	5	5,43%	1,250	2,500
Investiciono razvojni fond Crne Gore AD, Podgorica	1,8-10	1%-9%	7,964	2,049
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	4-8	0%-1%	521	521
			29,458	25,283
Vremenska razgraničenja:				
Fakturisana kamata			-	-
Nedospjela kamata			216	193
Ukupno			29,674	25,476

Sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci („EIB“) po osnovu dugoročnih kredita u iznosu EUR 14,723 hiljada (31. decembra 2013. godine: 16,213 hiljada). Krediti su odobreni za podsticanje razvoja malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, uz grejs period u trajanju do maksimum dvije godine. Sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih obaveza prema EIB-u predstavlja garancija Vlade Crne Gore.

Evropska banka za obnovu i razvoj („EBRD“) je 5. novembra 2012. godine odobrila Banci kredit u iznosu EUR 5,000 hiljada uz varijabilnu godišnju kamatnu stopu od 4.75% uvećanu za zvanično objavljenu međubankarsku kamatnu stopu na period od pet godina (konačni datum isteka ugovora o kreditu je 15. januar 2018. godine). Banka ima obavezu da sredstva kredita usmjerava za podsticanje razvoja mikro, malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori.

Stanje pozajmljenih sredstava u iznosu od EUR 1,250 hiljada na dan 31. decembra 2014. godine (31. decembra 2013. godine EUR 2,500 hiljada) se odnosi na kredit koji je EFSE tokom 2010. i 2011. godine odobrio Banci u ukupnom iznosu EUR 5,000 hiljada uz kamatnu stopu od 5.43% na period od pet godina, uz „grejs“ period u trajanju od 12 mjeseci. Banka ima obavezu da sredstva kredita usmjerava za podsticanje razvoja malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, uz uslov da pojedinačni iznos odobrenog kredita ne može biti veći od EUR 100 hiljada, odnosno ukupan iznos kredita koji se odobravaju grupi povezanih privrednih društava ne može biti veći od EUR 300 hiljada. Kredit se otplaćuje u jednakim polugodišnjim ratama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

24. REZERVE

U hiljadama EUR

	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti	290	674
- operativnog rizika	312	307
Rezervisanja za otpremnine	109	99
	711	1,080

Rezervisanja za naknade zaposlenima u iznosu EUR 109 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u skladu sa pravilima aktuarske struke, korišćenjem metode projektovane jedinice prava. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) komutativnih brojeva, izrađenih na osnovu izračunate vjerovatnoće doživljenja stanovništva Crne Gore iz popisa 1980 – 1982. godine i
- b) godišnje kamatne stope od 10% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima

Pretpostavke koje su korišćene u svrhu procjene sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju prikazane su u pregledu koji slijedi.

	Procjena na dan	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
	%	%
Diskontna stopa–za otpremnine zaposlenih	10.00	10.00
Kretanje radne snage	6.00	1.19
Stopa inflacije	(0.70)	2.20
Očekivana stopa rasta zarada	-	-

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Stanje na početku godine	99	78
Rezervisanja u toku godine (Napomena 8)	14	35
Korišćenje rezervacija	(4)	(14)
Stanje na dan 31. decembra	109	99

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

25. OSTALE OBAVEZE

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Obaveze po komisionim poslovima	558	414
Primljeni avansi	1,265	1,089
Obaveze za ostale poreze	22	11
Obaveze po osnovu odbijanja od platnog spiska	8	84
Obaveze prema dobavljačima	54	94
Ukalkulisane obaveze	442	294
Obaveze po osnovu kastodi poslova	1,695	1,725
Privremeni račun	225	856
Ostale obaveze	251	198
	4,520	4,765

26. SUBORDINISANI DUG

Banka je dana 1. decembra 2014. godine emitovala 100,000 subordiniranih obveznica pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 100, sa rokom dospjeća od 7 godina, odnosno do 1. decembra 2021. godine. Obveznice nose fiksnu stopu 6% godišnje uz polugodišnji obračun i isplatu kamate. Obveznice su prodane u postupku javne ponude. Komisija za hartije od vrijednosti je dana 28. novembra 2014. godine izdala Rješenje o utvrđivanju uspješnosti emisije obveznica.

27. KAPITAL

Na dan 31. decembra 2014. godine i 2013. godine akcijski kapital Banke čini 31,305 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 511.29. Zakon o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, br. 44/10 i br. 40/11) definisao je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti EUR 5.000 hiljada. Na dan 31. decembra 2014. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa propisanim minimumom.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2014. godine i 2013. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

Naziv akcionara	31. decembar 2014.			31. decembar 2013.		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća
Generali Financial Holdings						
FCP-FIS – Sub-Fund 2	5,281	2,700	16.87	5,281	2,700	16.87
Cerere s.r.l	4,360	2,229	13.93	4,360	2,229	13.93
Gorgoni Antonia	3,131	1,601	10.00	3,131	1,601	10.00
Gorgoni Lorenzo	2,591	1,325	8.28	2,591	1,325	8.28
Todorović Miljan	2,316	1,184	7.40	2,316	1,184	7.40
Ostali	13,626	6,967	43.52	13,626	6,967	43.52
Ukupno	31,305	16,006	100.00	31,305	16,006	100.00

28. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/11, 55/12), sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke, umanjen za odbitne stavke. Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine iznose EUR 29,968 hiljada (31. decembra 2013. godine: EUR 20,039 hiljada).

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2014. godine iznose EUR 19,979 hiljada (31. decembra 2013. godine: EUR 20,039 hiljada). Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, naplaćene emisije premije, umanjeni za iznos gubitka iz prethodnih godina, iznos nematerijalne imovine i nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti, kao i pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital na dan 31. decembra 2014. godine iznose EUR 9,989 hiljada i čini ih Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka tj. subordinisane obveznice koje je emitovala Banka, nominalne vrijednosti u iznosu od EUR 10.000 hiljada, pri čemu je, u skladu sa članom 4 Odluke Banka dužna da se, pri izračunavanju sopstvenih sredstava, pridržava sljedećih razmjera:

- 1) ukupni iznos dopunskog kapitala ne smije prelaziti iznos osnovnog kapitala banke;
- 2) ukupni zbir subordinisanog duga i kumulativnih povlašćenih akcija ne smije prelaziti 50% osnovnog kapitala;

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembra 2014. godine, Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2014. godine, iznosi 15.25% (31. decembra 2013. godine: 13.12%) i veći je od propisanog minimuma. Na dan 31. decembra 2014. godine nijedan pokazatelj poslovanja Banke ne odstupa od propisanog minimuma kako se to zahtijeva u skladu sa zakonskom regulativom Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.

29. VANBILANSNA EVIDENCIJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Rizična vanbilansna aktiva		
Nepovučene kreditne linije	12,228	8,265
Neopozivi dokumentarni akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	354	226
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	891	601
Izdane garancije		
Plative garancije	29,355	26,521
Činidbene garancije	10,443	5,975
Ostale vrste garancija	15,501	7,851
	68,772	49,439
Ostale vanbilansne stavke		
Kolateral po osnovu potraživanja	384,735	373,661
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	82,946	77,485
Evidentna kamata	695	937
Ukupno	468,376	452,083
Ukupno	537,148	501,522

Potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su, u skladu sa MRS/MSFI, ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijeđeno potraživanje:
 - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
 - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom banka navedena potraživanja isknjižava iz bilansne evidencije i dalje vodi u internoj evidenciji do momenta njihove naplate ili definitivnog otpisa. Prelaskom na novi kontni okvir i primjenom MRS i MSFI, banka je 1. januara 2013. sva potraživanja sa vanbilansne evidencije koja su zadovoljavala kriterijume iz Odluke Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13) za prenos u bilansnu evidenciju prenijela na odgovarajuće račune (napomena 5). Evidentna kamata, odnosno kamata koja je obračunata u vanbilansnoj evidenciji, nije prenešena na bilansna konta.

30. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe iskaza o tokovima gotovine, pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se priznaju sva sredstva sa rokom dospijea kraćim od tri mjeseca, i to: gotovina i slobodna raspoloživa sredstva kod Centralne banke Crne Gore, drugih banaka i depozitnih institucija.

U hiljadama EUR	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Gotovina u blagajni	3,534	4,190
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	726	341
Sredstva u procesu naplate	245	246
Žiro račun	43,868	12,315
Korespondentni računi kod inostranih banaka	42,425	51,070
Depoziti kod CBCG	19,353	9,592
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija - rezidenti	11	83
Depoziti kod banaka/ostalih centralnih banaka/depozitnih institucija, nerezidenti	1,945	1,124
	112,107	78,961

Ostali odlivi u okviru tokova gotovine iz poslovnih aktivnosti najvećim dijelom odnose se na kupljene hartije od vrijednosti u 2014. godini.

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, br. 44/10 i br. 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke, imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Odboru direktora ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način. U skladu sa Zakonom o bankama, transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama:

U hiljadama EUR	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
<i>Potraživanja</i>		
- Miljan Todorović	1	2
- Montinari Dario	341	317
- Jugopetrol a.d. Kotor	1	1
- Podravska Banka d.d. Koprivnica	4,943	3,543
	5,286	3,863
<i>Obaveze</i>		
<i>Depoziti po viđenju:</i>		
- Miljan Todorović	3	2
- Sigilfredo Montinari	1	1
- Jugopetrol a.d. Kotor	176	63
- Nereo Finance S.A	-	108
- Podravska Banka d.d. Koprivnica	438	325
- Gorgoni Lorenzo	24	23
- Cerere s.r.l.	3	-
-Gorgoni Paolo	9	-
	654	522
<i>Oročeni depoziti</i>		
- Miljan Todorović	285	284
Castody poslovi		
Gorgoni Paolo	3	-
Ukupno obaveze	942	806

Rashodi iz transakcija sa povezanim licima u toku 2014. godine iznosili su EUR 409 hiljada (2013.godina: EUR 180 hiljada), dok su prihodi iznosili EUR 217 hiljada (2013.godina: EUR 56 hiljada).

Na dan 31. decembra 2014. godine, potraživanja od zaposlenih iznose EUR 2,117 hiljada (31. decembra 2013. godine: EUR 2,100 hiljada), a odnose se na potraživanja za odobrene kredite, potraživanja za prekoračenja po tekućim računima i potraživanja po osnovu kreditnih kartica.

Tokom 2014. godine, ukupne bruto naknade lica sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima iznose EUR 597 hiljada (2013. godine: EUR 761 hiljada).

32. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2014. godine protiv Banke se vodi 17 sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Ukupna vrijednost sporova iznosi EUR 577 hiljada, od čega se EUR 553 hiljade odnosi na tužbu jednog fizičkog lica. Ishod sporova za sada nije moguće pouzdano procijeniti, ali mišljenje rukovodstva i pravnog savjetnika je da se ne očekuju negativni ishodi sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Banke za 2014. godinu.

Ukupan iznos sudskih sporova sa stanjem na dan 31. decembar 2014. godine u kojima je Banka tužilac iznosi EUR 7,088 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014.**33. PORESKE RIZICI**

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izvještajima pravilno iskazane.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim izvještajima za godinu završenu na dan 31. decembra 2014.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine bili su:

	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
USD	1.216	1.3783
CHF	1.2028	1.2259
GBP	0.7823	0.8364

36. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Hipotekarna banka AD, Podgorica;
 Adresa: Ulica Josipa Broza Tita broj 67, 81000 Podgorica;
 Matični broj: 02085020
 Telefon/Fax: Tel: +382 77 700 001
 Adresa internet stranice: <http://www.hipotekarnabanka.com>
 Adresa elektronske pošte: hipotekarna@hb.co.me

Banka ima centralu i 18 filijala i ekspozitura.
 Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2014. godine je 182 zaposlena.
 Žiro račun: 907-52001-93

Podaci o predsjedniku i članovima Odbora direktora do 31.07.2014. godine:	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Sigilfredo Montinari	27. maj 1966.	Leće, Italija	Via P. Cecere 3
2. član	Božana Kovačević	20. decembar 1956.	Koprivnica, Hrvatska	Ul. Vinodolska br. 51
3. član	Dolly Predović	20. jun 1966.	Milano, Italija	Via Visconti di Modrone 1
4. član	Miljan Todorović	22. maj 1964.	Trst, Italija	Salita Alla Madonna di Gretta 2/5
5. član	Snježana Pobi	29. jun 1962.	Koprivnica, Hrvatska	Frana Galovića br. 3
6. član	Renata Vinković	19. septembar 1971.	Koprivnica, Hrvatska	Trg Kralja Zvonimira br. 22
7. član	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Revolucije br. 8

Podaci o predsjedniku i članovima Odbora direktora od 31.07.2014. godine:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Sigilfredo Montinari	27. maj 1966.	Leće, Italija	Via P. Cecere 3
2. član	Božana Kovačević	20. decembar 1956.	Koprivnica, Hrvatska	Ul. Vinodolska br. 51
3. član	Dolly Predović	20. jun 1966.	Milano, Italija	Via Visconti di Modrone 1
4. član	Miljan Todorović	22. maj 1964.	Trst, Italija	Salita Alla Madonna di Gretta 2/5
5. član	Renata Vinković	19. septembar 1971.	Koprivnica, Hrvatska	Trg Kralja Zvonimira br. 22
6. član	Goran Varat	03. januar 1977.	Zaprešić, Hrvatska	Grada Kaštela br.8
7. član	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Revolucije br. 8
Glavni izvršni direktor	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Revolucije br. 8
Izvršni direktor ovlašten za potpisivanje	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Revolucije br. 8

36. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Deset najvećih akcionara Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		broj akcija	procentualno učešće
Generali Financial Holdings FCP-FIS – Sub-Fund 2	Josipa Broza Tita 67	5,281	16.8695
CERERE S.R.L.	Via di Torrebianca 43, Trieste, Italy	4,360	13.9275
GORGONI ANTONIA	Corso Piave 16, Lecce, Italy	3,131	10.0016
GORGONI LORENZO	Cutfiano, Via Umberol, Italy	2,591	8.2766
TODOROVIĆ MILJAN	Salita Alla Madonna di Gretta 2/5 Trieste, Italy	2,316	7.3982
PODRAVSKA BANKA DD	Opatička 3, Koprivnica, Hrvatska	2,047	6.5389
NEREO FINANCE S.A.	L-1510 Luxembourg 38, Avenue de la Faiencerie, Luxembourg	1,524	4.8682
JUGOPETROL AD KOTOR	Trg Mata Petrovića broj 2, Kotor	1,472	4.7021
MONTINARI DARIO	Piazza Libertini 10, Italy	1,445	4.6159
MONTINARI SIGILFREDO	Via P.Cecere 3, Lecce, Italy	1,445	4.6159
Ukupan iznos akcionarskog kapitala	EUR 16,006 hiljada		

Emisije akcija i oznake emisija:

Oznaka emisije	Nominalna vrijednost akcija	Broj akcija
II emisija akcija	100,000 RSD	200
II emisija akcija	10,000 RSD	1,000
III emisija akcija	1,000 USD	1,200
III emisija akcija	1,000 USD	300
IV emisija akcija	1,000 novih RSD	900
IV emisija akcija	1,000 novih RSD	100
V emisija akcija	10,000 novih RSD	300
VI emisija akcija	10,000 novih RSD	500
VII emisija akcija	10,000 novih RSD	1,000
VIII emisija akcija	10,000 novih RSD	2,500
Emisija akcija po osnovu raspodjele iz ostvarene dobiti	10,000 RSD	1,365
IX emisija akcija	1,000 DEM	3,000
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186
X emisija akcija	1,000 DEM	5,000
Emisija akcija radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine	1,000 DEM	5,000
Prva zatvorena emisija	511,29 EUR	5,000
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186

Međunarodni identifikacioni broj redovnih akcija (ISIN): MEHIBPRA9PG8

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije: Montenegroberza AD Podgorica, Slobodno tržište akcija C.

36. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Cijena akcija ako se njima trgovalo na berzi:

	Redovne akcije	
	Najniža	Najviša
u prethodnoj godini	490.0000	600.0000
u tekućoj godini	490.0000	550.0000

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda:

	Redovne akcije	
	Na početku perioda	Na kraju perioda
u prethodnoj godini	613.7143	490.0000
u tekućoj godini	490.0000	520.0000

Neto profit po akciji:

u prethodnoj godini	75.62
u tekućoj godini	78.39

Odnos tržišne cijene akcije i neto profita po akciji:

u prethodnoj godini	7.03
u tekućoj godini	6.63

Knjigovodstvena vrijednost po akciji:

u prethodnoj godini	921.99
u tekućoj godini	931.99

36. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembar 2013. godine i 2014. godine su bili sljedeći:

Ostvareni pokazatelji poslovanja	2014	2013	Prosjek
Ukupna aktiva	292,672	224,077	258,375
Neto profit	2,454	2,367	2,411
Osnovni kapital	19,979	20,039	22,661
Dopunski kapital	9,989	-	-
Sopstvena sredstva	29,968	20,039	22,661
Ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva	170,942	124,796	121,048
Koeficijent solventnosti	15.25%	13.12%	15.05%
Povraćaj na prosječnu aktivu	0.95%	1.19%	0.98%
Povraćaj na prosječni kapital	8.11%	8.56%	6.77%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2013. godinu: Deloitte d.o.o. Podgorica, ulica Bulevar Sv. Petra Cetinjskog bb, Podgorica.